

4. Zdravotní péče

Data pro část o zdravotním stavu jsou převzata z publikací Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR, resp. Národního zdravotnického informačního systému – konkrétně z Národního registru hrazených zdravotních služeb a Národního onkologického registru. Všechny údaje se vztahují k bydlišti pacienta. Kapitola o dočasné pracovní neschopnosti vychází z publikace Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz v ČR, která čerpá ze společného zpracování dat České správy sociálního zabezpečení a ČSÚ.

Zdravotní stav

Z dostupných zdrojů o návštěvnosti zařízení ambulantní péče vyplývá, že ženy do nich docházely častěji než muži. Za celý rok 2018 absolvovaly ženy v Moravskoslezském kraji průměrně 13 návštěv u lékařů či fyzioterapeutů, zatímco muži tak učinili devětkrát.

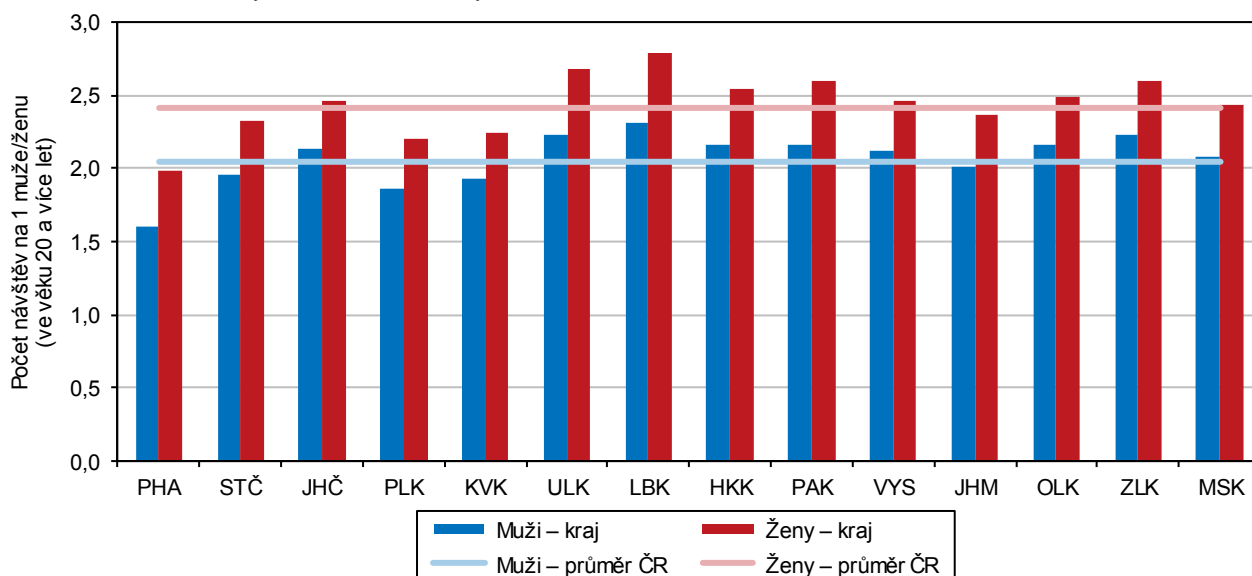
Ambulantní péče podle vybraných odborností a pohlaví

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

	Návštěvy (kontakty) v zařízeních ambulantní péče na 1 obyvatele				
	2010	2012	2014	2016	2018
	Muži				
Celkem	7,85	8,13	8,47	9,09	9,31
z toho					
praktický lékař pro dospělé (20+)	1,31	1,41	1,41	1,95	2,07
praktický lékař pro děti a dorost (0–19)	2,19	2,17	2,12	2,11	2,13
praktický zubní lékař	1,37	1,43	1,46	1,51	1,52
ambulantní specialisté celkem	4,26	4,41	4,71	4,84	5,00
rehabilitace (fyzioterapeut)	0,72	0,73	0,75	0,76	0,70
	Ženy				
Celkem	10,96	11,44	11,96	12,55	12,79
z toho					
praktický lékař pro dospělé (20+)	1,53	1,71	1,74	2,31	2,43
praktický lékař pro děti a dorost (0–19)	2,25	2,32	2,26	2,22	2,22
praktický zubní lékař	1,61	1,68	1,72	1,77	1,78
ambulantní specialisté celkem	6,73	6,96	7,38	7,46	7,63
rehabilitace (fyzioterapeut)	0,94	0,98	1,02	1,03	0,99

Návštěvy (kontakty) v ordinacích praktických lékařů pro dospělé na 1 obyvatele podle pohlaví a kraje bydliště v roce 2018

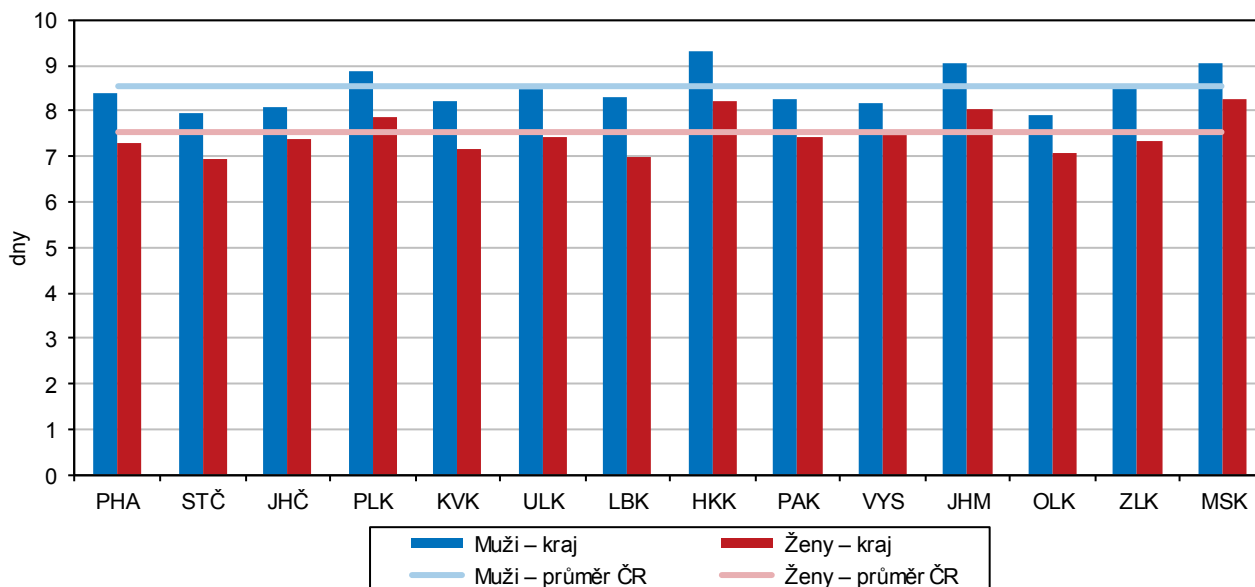
Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Frekvence docházky žen byla vyšší napříč veškerou ambulantní péčí – od praktických lékařů pro dospělé či pro děti a dorost, přes zubní lékaře až po specialisty a fyzioterapeuty. Výrazně více návštěv však ženy vykonaly pouze v případě ambulantních specialistů, když do jejich ordinace zavítaly v průměru osmkrát, kdežto muži pouze pětkrát za rok. To může svědčit o tom, že ženy více dbají o svůj zdravotní stav a daleko častěji než muži využívají možnosti preventivních vyšetření a pravidelných kontrol.

Průměrná ošetrovací doba osob hospitalizovaných v nemocnicích akutní péče podle pohlaví a krajů v roce 2018

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Diabetes, závažné chronické onemocnění projevující se poruchou metabolismu sacharidů, bývá označován jako civilizační choroba. Velmi nepříjemným faktem je, že v Moravskoslezském kraji trpělo diabetem prakticky každý desátý obyvatel a jeho výskyt u mužů ale i u žen tak překonával celorepublikový průměr. Na diabetes se léčilo relativně nejvíce lidí v okrese Karviná, kde takto bylo postiženo více než 10 mužů ze sta, v případě žen to bylo ještě více, téměř 13 žen ze sta. Přes deset obyvatel ze sta mělo diabetes také v okresech Bruntál a Ostrava-město. Pod republikovým průměrem se pohyboval jeho výskyt pouze v okrese Frýdek-Místek.

Léčení diabetici podle pohlaví a okresů

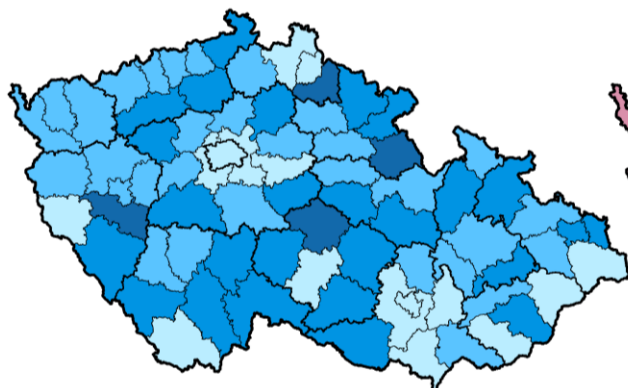
Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

na 1 000 obyvatel

Kraj, okresy	2014	2015	2016	2017	2018
Muži					
Moravskoslezský kraj	89,4	92,4	95,6	97,8	99,6
Bruntál	93,3	96,1	98,7	101,4	104,5
Frýdek-Místek	81,0	84,2	86,7	88,8	92,2
Karviná	94,7	98,2	101,6	103,8	105,4
Nový Jičín	89,4	91,2	94,4	95,4	95,7
Opava	85,8	88,4	93,2	95,6	97,5
Ostrava-město	91,6	94,8	97,8	100,6	101,8
Ženy					
Moravskoslezský kraj	97,8	99,3	101,8	103,2	104,2
Bruntál	104,7	105,9	108,0	109,1	111,4
Frýdek-Místek	87,0	88,6	90,7	92,0	94,9
Karviná	113,7	115,7	119,3	120,8	120,9
Nový Jičín	96,7	97,0	97,8	99,3	99,1
Opava	89,8	90,6	93,6	97,7	97,6
Ostrava-město	95,1	97,5	99,9	100,2	101,5

Léčení diabetici podle pohlaví a okresů (průměr let 2016–2018)

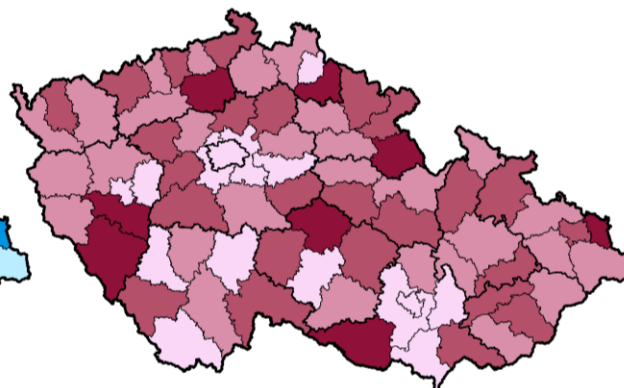
Muži

na 1 000 obyvatel stejného pohlaví

90 100 110

Ženy

na 1 000 obyvatel stejného pohlaví

90 100 110

Pramen: ÚZIS

Nejrozšířenějším chronickým onemocněním, které trápilo shodně obě pohlaví, byly hypertenzní choroby. Žen postižených hypertenzními chorobami bylo více než mužů, což platilo napříč všemi kraji. V roce 2018 se z 1 000 obyvatel Moravskoslezského kraje léčilo na toto onemocnění 244 žen a 225 mužů. V průběhu let podíly pacientů s hypertenzními chorobami narůstaly, v případě mužů dynamičtěji než v případě žen.

Odlisný vývoj lze v průběhu let 2014 až 2018 vysledovat u ischemických chorob srdečních. Zatímco u žen došlo k viditelnému poklesu počtu případů (ze 73 na 64 případů na 1 000 obyvatel), v případě mužů se počty chronicky nemocných v podstatě nezměnily (ze 73 na 72 případů na 1 000 obyvatel).

Cévní nemoci mozku v chronické podobě postihovaly o něco častěji ženy (34 případů na 1 000 obyvatel) než muže (30 případů na 1 000 obyvatel). Jejich výskyt v populaci mužů mírně rostl, zatímco v případě žen zůstával téměř konstantní. Tyto vývojové tendence byly charakteristické pouze pro Moravskoslezský kraj, zatímco v celé ČR byl patrný mírný pokles relativního počtu pacientů obou pohlaví.

U všech výše zmíněných chronických onemocnění byl počet případů na tisíc obyvatel Moravskoslezského kraje vyšší než odpovídající výskyt za celou republiku. Ve srovnání se ostatními kraji dosahoval dokonce absolutně nejvyšších hodnot (s výjimkou vyššího podílu hypertenzních nemocí v Olomouckém kraji).

Pacienti s vybraným chronickým onemocněním

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

na 1 000 obyvatel

	2014	2015	2016	2017	2018
	Muži				
Hypertenzní nemoci	195,0	213,1	219,9	223,0	225,3
Ischemické nemoci srdeční	73,1	74,5	74,1	73,4	72,1
Cévní nemoci mozku	28,6	29,4	29,3	29,8	30,0
	Ženy				
Hypertenzní nemoci	221,5	236,5	240,8	242,9	243,8
Ischemické nemoci srdeční	72,8	70,8	68,3	66,6	64,1
Cévní nemoci mozku	33,1	33,6	33,8	33,6	33,9

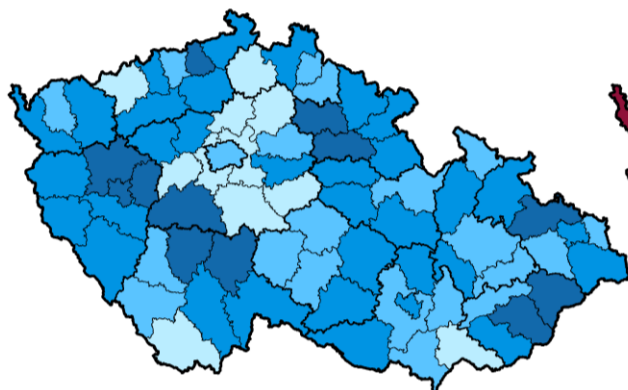
Incidence zhoubných novotvarů (ZN) v kraji se s hodnotou 565 případů na 100 000 obyvatel nacházela mírně nad průměrem ČR (556 případů na 100 000 obyvatel). Nové případy zhoubných onemocnění v kraji se častěji vyskytovaly u mužů (616 případů na 100 000 mužů) než u žen (515 případů na 100 000 žen), v obou případech však přesahovaly republikový průměr (604 případů u mužů, 510 případů u žen). Krajský průměr překračovali muži v okresech Opava, Bruntál a Ostrava-město, v případě žen byla situace odlišná a nejvíce nových případů novotvarů zjistili v okresech Ostrava-město, Bruntál a Karviná.

Incidence zhoubných novotvarů podle pohlaví a okresů (průměr let 2012–2016)

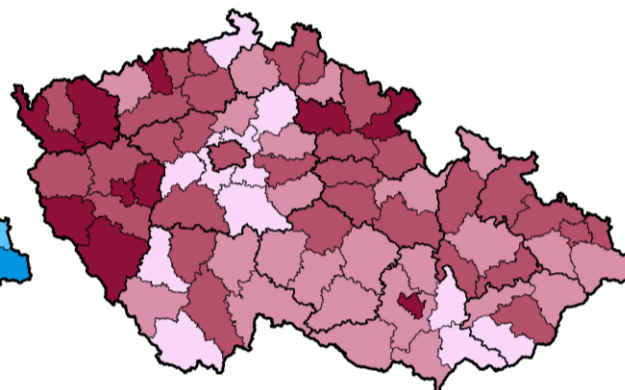
Muži

Ženy

na 100 000 obyvatel stejného pohlaví

550 600 650

na 100 000 obyvatel stejného pohlaví

450 500 550

Pramen: ÚZIS

Pokud porovnááme nejtypičtější novotvary, pak nad hodnotami celorepublikové úrovně se pohybovaly incidence ZN tlustého střeva a konečníku (u obou pohlaví) a ZN průdušky, průdušnice a plíce v případě mužů. Naopak nižší incidenci vykazovaly krajské hodnoty v případě ZN průdušky, průdušnice a plíce u žen a dále ZN prostaty a prsu.

Nejčastěji nově diagnostikovaným zhoubným onemocněním v případě mužů byla ZN prostaty a u žen ZN prsu, přičemž průměrné krajské hodnoty se pohybovaly na cca 130 případech na 100 000 mužů/žen. Další hodnocené zhoubné nádory – ZN tlustého střeva a konečníku a ZN průduška, průdušnice a plíce – se více vyskytovaly u mužů než u žen. Větší rozdíl byl patrný zejména u ZN průdušky, průdušnice a plíce, když takto bylo nově diagnostikováno 90 případů na 100 000 mužů oproti 40 případům na 100 000 žen.

ZN tlustého střeva a konečníku byly u mužů i žen nejčastěji diagnostikovány v okrese Karviná, nejméně často pak v okrese Frýdek-Místek. Nejvíce nádorových onemocnění průdušky, průdušnice a plíce se vyskytovalo u obou pohlaví v okresech Ostrava-město, Karviná a možná trochu překvapivě vzhledem ke kvalitě ovzduší i v okrese Bruntál. Naopak nejlépe v kraji na tom byly okresy Frýdek-Místek a Nový Jičín. Nečekaně vysoká (ve srovnání s údaji za kraj i ČR) byla incidence ZN prostaty v okrese Opava (skoro o třetinu větší ve srovnání s krajským průměrem). Velmi pozitivně dopadlo porovnání u ZN prsu, když kromě okresu Ostrava-město vykazovaly všechny ostatní okresy nižší hodnoty než celorepublikový průměr (134 případů na 100 000 obyvatel).

Incidence zhoubných novotvarů^{*)} podle vybraných diagnóz, pohlaví a okresů (průměr let 2012–2016)

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

na 100 000 obyvatel

Kraj, okresy	Celkem		z toho					
			dg. C18–C20 (ZN tlustého střeva a konečníku)		dg. C33, C34 (ZN průdušky, průdušnice a plíce)		dg. C61 (ZN prostaty)	dg. C50 (ZN prsu)
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Moravskoslezský kraj	616,3	515,1	97,8	64,9	89,5	39,6	131,0	129,6
Bruntál	640,8	541,3	97,8	64,2	89,4	43,3	125,6	129,2
Frýdek-Místek	600,0	494,8	89,1	58,9	72,9	25,7	114,9	118,1
Karviná	594,7	520,5	103,6	71,6	96,9	47,2	112,3	130,5
Nový Jičín	581,4	456,7	97,3	62,0	71,7	30,4	138,5	120,7
Opava	656,9	503,3	99,7	59,2	83,3	33,3	170,6	128,2
Ostrava-město	630,8	549,7	98,0	68,2	104,8	49,1	133,0	141,3

^{*)} nové případy zhoubných onemocnění dle Mezinárodní klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů ve znění 10. decennální revize; dg. C00–C97 bez dg. C44

Dočasná pracovní neschopnost

Nemocensky pojištěných mužů bylo v Moravskoslezském kraji více než žen (s výjimkou okresu Opava). Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti, jež udává, kolik ze 100 pojištěnců je průměrně každý den v pracovní neschopnosti, dosahovalo u žen vyšších hodnot (5,742 %) než u mužů (5,017 %). Toto platilo i v jednotlivých okresech kromě Karviné, v níž byli muži práceneschopní častěji než ženy. Převážná většina případů pracovní neschopnosti byla z důvodu nemoci (85 % u mužů a 94 % u žen), zbývající část zapříčinily úrazy. V případech dočasné pracovní neschopnosti pro pracovní a ostatní úraz výrazně převládali muži, což může být způsobeno charakterem vykonávané práce či větším sklonem k riskování.

Dočasná pracovní neschopnost pro nemoc a úraz podle pohlaví a okresů v roce 2018

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

Kraj, okresy	Průměrný počet osob nemocensky pojištěných	Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti				Průměrný denní stav dočasně práce neschopných osob
		celkem	v tom pro			
			nemoc	pracovní úrazy	ostatní úrazy	
Muži						
Moravskoslezský kraj	252 477	5,017	4,073	0,232	0,713	12 668
Bruntál	13 460	4,730	3,730	0,298	0,702	637
Frydek-Místek	39 699	5,536	4,448	0,208	0,880	2 198
Karviná	30 774	6,404	5,126	0,409	0,869	1 971
Nový Jičín	38 148	4,553	3,665	0,171	0,717	1 737
Opava	27 551	4,904	4,006	0,206	0,693	1 351
Ostrava-město	102 844	4,643	3,826	0,209	0,607	4 775
Ženy						
Moravskoslezský kraj	226 203	5,742	5,182	0,107	0,453	12 988
Bruntál	12 739	5,028	4,510	0,125	0,393	641
Frydek-Místek	32 947	6,021	5,372	0,130	0,519	1 984
Karviná	30 632	5,915	5,301	0,116	0,498	1 812
Nový Jičín	32 942	6,201	5,604	0,088	0,509	2 043
Opava	27 740	5,744	5,228	0,094	0,422	1 593
Ostrava-město	89 203	5,511	4,996	0,104	0,410	4 916

Pouze v okresech Frydek-Místek a Karviná byl průměrný denní stav práceneschopných mužů vyšší než počet žen. V ostatních okresech byla situace opačná, přičemž zejména v okresech Nový Jičín a Opava převažovaly ženy nad muži nejvíce (přes 17 %).

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz podle pohlaví a důvodu

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

